

דף קא.

או"ח סימן רפט סעיף א

עין משפט א.

א. נוהגים לקדש בביהכנ"ס מפני האורחים, ואין למקדש לטעום מיין הקידוש אלא מטעימו לקטן ט דאין קידוש אלא במקום סעודה, והיום הגם שאין אורחים לא נתבטלה התקנה, אבל טוב יותר היום שלא להנהיג לקדש בביהכנ"ס, וכן מנהג ארץ ישראל.

הגה: ונהגו לעמוד י בשעה שמקדשין בביהכנ"ס.

או"ח סימן רעג סעיף א

עין משפט ב.

א. אין קידוש אלא במקום סעודה י, ובבית אחד מפנה לפנה חשוב

ט. והגם שאין להאכיל הקטן איסור בידים כמ"ש בס"י שמ"ג היינו בדבר שיש בו לאו, אבל קידוש אינו אלא עשה, כ"כ הכה"ח בשם מהר"ם. וצריך לתת לקטן שהגיע לחינוך דאל"ה הוי ברכה לבטלה, וה"ה דאין ליתנו לשוטה וחרש דלאו בני חינוך הם, ויש להעמיד הקטן שהגיע לחינוך במקום הקידוש ולומר לו שיכוון כאילו הוא מברך ושיוצא בברכת המקדש, כה"ח אות ב'. ואם אין קטן ישתה המקדש שיעור שיהיה נחשב לו במקום סעודה כמ"ש בס"י רע"ג סעיף ה', וכ"כ הב"ח.

י. משום כבוד הצבור, ומשמע דאין הצבור צריכים לעמוד, אבל מדברי הרמ"א שכתב ונהגו לעמוד משמע דגם הצבור יעמדו, וכתב הכלבו שזה סגולה לרפואה לעיפות הברכים, כה"ח אות י'.

כ. פסחים ק"א וכשמואל והטעם שכתוב "וקראת לשבת עונג" במקום קריאה שם עונג, ב"י, ולפ"ז גם במקדש על הפת צריך שיהיה במקום סעודה.

ובמקום שאין סעודה כגון יוה"כ שחל להיות בשבת אין חובת קידוש, ברכי יוסף סי' ער"ב. וואם נזדמן לו שביליל שבת לא יכל לאכול לא יקדש עד מחר שיכול לאכול, אבל "ויכולו" אומר משום שני המלאכים אפי' שאינו יכול לאכול בליל שבת כי הוא אנוס, ולפ"ז יש לומר הפסוקים של ויכולו גם בליל יוה"כ שחל להיות בשבת דאין הפסד בדבר כי אם אמירת פסוקים, כה"ח אות ד'.

ו. ובקידוש חתנים יש ליזהר שלא לטעום אם אין לפניו מזונות דשתיית רביעית יין מהני רק למקדש עצמו ולא לאחרים, ודלא כמי שטעה בזה שמהני גם לאחרים, כה"ח אות ה'. וגם אם אכל כזית מזונות במקום קידוש חתנים יחזור ויקדש על שולחנו שיהיה קידוש במקום סעודה, שם.

מקום אחד ל.

הגה: ומבית לסוכה חשוב כמפנה לפנה מ.

- א. ב. וי"א שכל שרואה מקומו אפי' מבית לחצר א"צ לחזור ולקדש.
א. ג. וי"א שאם קידש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר מהני ס,
והוא שיהיו שני המקומות בבית אחד כגון מחדר לחדר או מהגג
לבית.

אור"ח סימן רעג סעיף ז

עין משפט ג.

- ז. י. וי"א שאין מקדשין אלא לאור הנר ע. וי"א שאין הקידוש תלוי בנר
לכן אם הוא נהנה בחצר יותר מפני האויר או מפני הזבובים, מקדש
בחצר ואוכל שם אע"פ שאינו רואה הנרות, שהם לעונג ולא לצער והכי
מסתברא פ.

ל. ולתחלה לא יעשה כן שיש אוסרין, מ"א ס"ק א'. הגם שבחידושי רע"א כתב
דלכתחילה יכול לעשות כן.

מ. ודוקא הסוכה בבית ומפרידה מחיצת הסוכה, אבל אם הסוכה בחצר או ברחוב חשיב
מחדר לחדר וצריך לחזור, מ"א ס"ק ב', אך מדברי הלבוש ועוד אחרונים כתבו שגם
בכה"ג אינו חוזר ומספק ברכות אינו חוזר ומקדש, כה"ח אות י"א.

נ. אפי' דרך חלון ואפי' רואה מקצת מקומו, מ"א ס"ק ג'. ויש לסמוך על סברא זו בשעת
הדחק.

ס. וכיון שישנה מחלוקת יש לזהר בזה.

ע. וע"פ סודן של דברים צריך שיהיה הנר במקום שסועד, כה"ח אות מ"ו.

פ. כאן הוסיף מר"ן השו"ע והכי מסתברא וצ"ע גם בלי תוספת זו הלכה כיש בתרא, אלא
דכתב זאת להכריע גם מסברא ולא רק משום רוב הפוסקים כיש בתרא. ברכי יוסף אות
ח', ועיין בביאור הלכה.

עין משפט ד.

או"ח סימן טו סעיף א

א. מותר להתיר ציצית מטלית אחת וליתנם בטלית אחרת ^ז אבל שלא ליתנם בטלית אחרת אסור ^ק.

הגה: ודוקא בטלית של בר חיובא ^י, אבל מותר להתיר ציצית מטלית של מת.

עין משפט ה.

או"ח סימן תרעד סעיף א

א. מדליקין נר חנוכה מנר חנוכה ודוקא זה מזה בלא אמצעי ^ש, אבל ע"י נר של חול אסור.

ויש מתירים גם ע"י אמצעי ^י, אלא א"כ הוא בענין שיש לחוש שיתכבה נר של חול לפני שידליק הנר של חנוכה.

ז. מנחות מ"א, ושבת כ"ב וכשמואל, ואפי' מטלית חדש לטלית חדש וכ"ש מטלית ישן לטלית חדש, ב"ח. וכן מותר מטלית גדול לטלית קטן, אבל אין להתיר מבגד של גדול שחיובו מן התורה לבגד של קטן, כה"ח אות א'.

ודוקא באין ציציות מצויין בעיר אבל במצויין כמו בזמנינו ב"ה אין להתיר ציצית מבגד לבגד, פרמ"ג אות ב' במש"ז.

אם נפסק חוט אחד מותר לקשור לו חוט אחר להשלימו ל"כ גודלין והוא שיהיה לפני הקשירה, כה"ח אות ז'.

ק. אבל אם רוצה לעשות ציציות אחרות יפות מן הראשונות ודאי מותר דהוי נוי מצוה, לבוש.

ר. אפי' מדרבנן כגון של קטן אין להתיר.

ש. מימרא בשבת כ"ב ומשום ביזוי מצוה, ואיירי מיום שני ואילך שמדליקין יותר מנר אחד, ומדליקין זה מזה דוקא במקומו כי ההדלקה במקום הנחתה עושה מצוה והיינו ע"י שהפתילות ארוכות. כה"ח אות ג'. ולא ע"י אמצעי שלא יהיה בכך ביזוי מצוה.

ואם אחרי שהדליק כבה אין מדליקין אותו מנר חנוכה אפי' בלא אמצעי כיון שאין הוא נר מצוה, כי הדלקה עושה מצוה ואם כבה אינו זקוק לו. מ"ב אות ב'.

ת. דעה ראשונה כרב ודעה שניה שמואל והשמש הוא נר של חול, פר"ח. ודעת השו"ע כסתמא לאסור, ורק בשעת הדחק יש לסמוך על המתירין, והמנהג להחמיר בנרות חנוכה כהרמ"א דאפי' מנר לנר בלי אמצעי אסור.

הגה: ונהגו להחמיר אפי' מנר לנר **א** שעיקר מצותו אינו אלא נר אחד בלבד. מ"מ אחר שעבר זמן מצוות שמותרים בהנאה כ"ש שמותר להדליק מהן **ב**.

עין משפט ו. **או"ח סימן שלו סעיף א**

א. כל דבר שאין מתכוין מותר ובלבד שלא יהיה פסיק רישיה **ג**, ע"כ גורר אדם מטה ושולחן וספסל בין גדולים **ד** בין קטנים והוא שלא יתכוין לעשות חריץ.

א. **ב.** מותר להתיז מים על קרקע הבית **ה**, כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא שלא יעלה אבק.

דף קא:

עין משפט א.ב. **או"ח סימן קעח סעיף א**

א. **א.** היה אוכל בבית זה והפסיק סעודתו והלך לבית אחר, או שהיה אוכל וקרא לו חברו לדבר עמו ויצא לו לפתח ביתו וחזר הואיל ושינה

א. **א.** משמע דעיקר החומרא רק בנר חנוכה ולא בנר מצוה אחר כגון של שבת או ביכנס. מ"ב אות ה'. ומש"כ המ"א להחמיר בכל נר מצוה היינו ע"י אמצעי.

ב. ולפי הב"ח שאסור להשתמש גם אחר זמן מצוות אסור גם להדליק מהם, ומ"מ אין להחמיר רק בהדלקת נר חול ממנו אבל נר להדליק מצוה מותר. מ"ב אות ח'.

ג. שבת ק"ב. והלכה כר"ש ואפי' אם היה מתכוין היה עושה איסור תורה, בלא מתכוין מותר לר"ש.

ד. וההפרש שיש בין מלאכה שאינה צריכה לגופה לפסיק רישיה דלא ניחא ליה עיין בכה"ח בסי' רע"ח אות א' מיסוד ר' אברהם החסיד בשם אביו הרמב"ם.

ד. אבל גדולים מאוד אסור דהוי פסיק רישיה ואז אסור אפי' בקרקע שיש, ב"י בשם הרוקח וגם בחבית שאסור להטותה אם כבדה אפי' על קרקע שיש אסור. כה"ח אות ד'.

ועגלה של תינוק אפי' כבדה מאוד מותר כיון שאינה עושה חריץ אלא כובשת בקרקע. שם.

ה. ואפי' באינה מרוצפת, וכ"כ הב"י בשם סת"ה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרם בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

מקומו צריך לברך למפרע על מה שאכל^ו, וחוזר ומברך המוציא ואח"כ גומר סעודתו, אבל דיבר עמו בתוך הבית אפי' ששינה ממקומו מפניה לפניה^ז א"צ לברך.

הגה: ואם היה דעתו מתחלה לאכול במקום אחר לא נקרא שינוי^ח והוא שיהיו שני המקומות בבית אחד^ט.

או"ח סימן קעח סעיף ב

עין משפט ג.

ב. חברים שהיו יושבים לאכול ויצאו לקראת חתן או כלה^י, אם הניחו שם מקצתן^כ חוזרים למקומם וגומרין סעודתן ואינם צריכים לברך

ו. פסחים ק"א. ולכתחלה צריך לברך ברהמ"ז קודם שיעקור כמ"ש בסעיף ב' שמא ישכח, ואם לא בירך קודם שעקר ממקומו צריך לחזור למקומו ולברך ברהמ"ז ואח"כ יאכל במקום שירצה רק שיברך המוציא תחלה, מ"א ס"ק א'. וזהו לפי דברי מר"ן השו"ע, אבל לפי הרמ"א בסעיף ב' אם אכל דברים שצריכים ברכה אחרונה במקומם אפי' מה שרוצה לאכול אח"כ א"צ לברך. וכך הסכימו האחרונים משום סב"ל, מ"מ יש נוהגין כשהולכין בתוך הסעודה למקום אחר לקחת חתיכת פת בידם שלא יסיחו דעתם, וגם שלא יסיחו דעתם מהנטילה, כה"ח אות א'.

ז. היינו באותו חדר אבל מחדר לחדר צריך לברך, ונפ"מ לדידן לדברים שאינם צריכים ברכה במקומם שצריך לברך על מה שרוצה לאכול עוד, כה"ח אות ב'.

ח. ה"ה כשהוא רואה מקומו לא הוי שינוי מקום, כמ"ש בריש סי' רע"ג, מ"א ס"ק ב'. ואפי' רואה מקומו דרך חלון או רק מקצת מקומו לא הוי שינוי מקום, שם באות ג'. ולכתחלה יש ליזהר גם בזה כי יש חולקין אך בדיעבד יש לסמוך על דברי המ"א.

ט. כתב הב"ח דלא כתב כן אלא לדברי הרמב"ם דפסק דבשינוי מקום צריך לברך למפרע וגם בתחלה ואפי' לדברים הטעונים ברכה במקומם, וכרב ששת, אבל לרב חסדא דבדברים הטעונים ברכה במקומם א"צ לברך כלל בשינוי מקום לא למפרע ולא בתחלה, ואפי' לא היה דעתו לאכול במקום אחר.

י. וא"כ בהיה דעתו לאכול במקום אחר רשאי לכתחלה לילך למקום אחר ולגמור סעודתו אפי' בב' בתים וכן נוהגין, ועיין בכה"ח אות ה'-ח'.

י. ה"ה יצאו לדבר הרשות, כה"ח אות ו'.

כ. אפי' שאינם מן האוכלין, ואפי' נשים, וי"א דבעינן דוקא מן החברים שהיו אוכלים עמהם. ועיין בכה"ח אות ז'.

שנית, אבל אם לא הניחו שם אדם צריכים ברכה למפרע^ל וברכה כדי להמשיך לאכול.

ג. ה"ה אם היו מסובין לאכול פירות או לשתות^מ שכל המשנה מקומו הוי הפסק וע"כ אם שינה מקומו מברך למפרע על מה שאכל ומברך שנית על מה שהוא צריך לאכול.

אבל המשנה מקומו בבית אחד מפנה לפנה א"צ לברך^נ, אבל אכל במזרח של תאנה ובא לאכול אח"כ במערבה צריך לברך^ס.

הגה: וי"א דשינוי מקום אינו אלא כהיסח הדעת וצריך לברך רק על מה שרוצה לאכול עוד אבל א"צ לברך למפרע על מה שכבר אכל^ע.

ודוקא שלא הניח מקצת חברים^פ בסעודה, ואכל מדברים שאינם צריכים ברכה אחרונה במקומם, אבל אם הניח מקצת חברים או אפי' לא הניחם

ל. ואם לא ברכו לפני שיצאו צריכים לברך כשיחזרו, וכ"כ הרמב"ם כרב ששת וכ"כ השו"ע בסעיף א', אבל הרמ"א פסק כרב חסדא כמו שפסקו התוס' בפסחים ק"א ע"ב והרא"ש והסכימו האחרונים כדברי הרמ"א, כה"ח אות ח'.

מ. דאפי' בישבו לשתות אם הניחו מקצתן א"צ לחזור ולברך, מ"א ס"ק ג'.

נ. היינו שא"צ לברך בפנה האחרת על מה שרוצה לאכול שם, כה"ח אות י'. ובבית אחד היינו בחדר אחד, מ"א ס"ק ד'.

ס. כיון שאינו רואה מקומו הראשון דהתאנה מפסקת.

אבל בחדר אחד שמוקף מחיצות אפי' שאינו רואה מקומו הראשון א"צ לברך, כה"ח אות י"ב. ולדינא כשאוכל דברים הצריכים ברכה אחרונה במקומם (וז' המינים בכלל זה) אם לא הסיח דעתו גם בתאנה ואינו רואה מקומו א"צ לברך במערבה ובלבד שיאכל שיעור גם במזרח וגם שיעור במערבה אם רוצה לברך שם ברכה אחרונה, כה"ח אות י"ג.

ע. וכך פסק הב"ח והט"ז בס"ק ט', וכך פסקו האחרונים כמור"ם משום סב"ל, ובבן איש חי פ' בהעלותך אות ב', ובכה"ח אות י"ד. ואם אווז הפרי בידו והולך למקום אחר א"צ לברך גם ברכה ראשונה דאין קביעות לפירות, וע"כ יש נוהגים כשאוכלים פירות וצריכים לצאת בחוץ לוקחים בידם פרי כדי שלא יצטרכו לברך, כה"ח אות ט"ו.

פ. משמע אפי' בדברים שאין טעונים ברכה לאחריהם במקומם מועיל אם הניח מקצת חברים, אבל דעת הב"י והב"ח והט"ז בס"ק ו' חולקים וס"ל בדברים שאין טעונים ברכה במקומם אפי' אם הניח מקצת חברים לא מועיל והוי שינוי מקום, אבל המ"א בס"ק ג' הסכים לדברי הרמ"א.

ואכל מדברים הצריכים ברכה אחרונה במקומם ^ז א"צ לברך אפי' ברכה ראשונה על מה שרוצה לאכול אח"כ.

^{הגה:} על כן מי שפסק בסעודתו והלך לבית אחר, או קראו חבירו לדבר עמו אפי' לפתח ביתו או למקום אחר, כשחוזר לסעודה א"צ לברך כלל שהרי פת צריכה ברכה במקומה ^ק, אבל אם הסיח דעתו ^ר כשחוזר ודאי צריך לברך על מה שרוצה לאכול אח"כ, ואין חילוק בין אם חזר למקום שאכל ובין סיים סעודתו במקום אחר. וכן נוהגין במדינות אלו, אבל לכתחלה לא יעקר ממקומו בלא ברכה אחרונה שמא ישכח מלחזור ^ש, מ"מ לצורך מצוה עוברת כגון שהגיע זמן תפלה מותר.

^ז. דלקביעות הראשונה הוא חוזר.

^ק. והוא שאכל כזית פת דצריך ברהמ"ז במקומו, אבל בלא אכל כשיעור כשחוזר גם בפת צריך לחזור ולברך, כה"ח אות י"ט.

ואם אכל פחות מכזית פת והניח חברים ויצא ואח"כ חזר, נראה דא"צ לברך לדעת הרמ"א כמו שמועיל הניח חברים גם בדברים שאינם טעונים ברכה במקומם, שם בכה"ח.

^ר. וי"א שאף היסח הדעת אינו הפסק בפת או בדברים הבאים מחמת הסעודה. וע"כ יש נוהגים כשיוצאים לדבר בחוץ או לגמור סעודתן במקום אחר נוטלים בידם חתיכת פת כדי שלא יסיחו דעתם.

^ש. והוא הולך רק להביא דבר לצורך הסעודה ותיכף חוזר למקומו אין חשש שמא ישכח ומותר, כה"ח אות כ"ד.

ודעת האחרונים אפי' בברכת בורא נפשות לא יעקור ממקומו עד שיברך, שם אות כ"ו.